

Секој на своја страна

(Наскал Гилевски)

Изложбата што е отворена во салонот на Музејот за современа уметност на Скопје на улицата „Гуро Салај“ прикажува шест млади скулптори, кои неодамна ги завршија своите ликовни студии и веднаш се вклопија во тековите на нашата уметничка активност, а двајца-тројца од нив веќе се покажаа како изразити таленти и носители на нови ликовни проблеми и на сопствен уметнички свет, барајќи непосредна врска помеѓу нивните сфаќања и помеѓу нашата традиција (во смисла на национален дух што се пренесува од колена на колена, од епоха во епоха, и тоа во сите можни духовни и материјални области и форми). Во тоа барање на сопствен уметнички свет, што значи, организиран израз, стил и техника, и во тоа тематско и материјалистичко навраќање кон национални елементи, секој од нив се стреми на своја страна, а само понекогаш нивните врвци се допираат, за потоа веднаш пак да се одделат и да го продолжат своето движење кон една непозната извесност. Кај нив ништо не е сосем дефинисано, секогаш останува нешто отворено, нешто што ги држи постојано во напрегнат творечки став, иако секој нивен потег, секој низен допир и секој нивен удар и зарез е извршен за да дефинира една мисла, едно чувство или една предметна состојба. Загоч не е чудно ако некој од нив денеска го гледаме во подруга форма отколку што беше вчера, или ако утре не го познаеме. Важно е дека во дадениот момент скоро сите нивни остварувања оставаат впечаток на конкретизирана материја, која различно асцира, сугерира, привлекува или одбива. Зашто сè што се наоѓа тука нема само цел да привлече, да се допадне, туку и да одбие, да загрижи, па и да разочара.

ДРАГАН ПОПОСКИ — да да бо своја самостојна изложба ни се претстави уште пред две години и ги усвои нашите симпатии не само со специфичниот начин на моделирање, што се одликуваше првенствено со рафинираност и внимателност, туку и со својата тематска преокупација, која се простираше сè до епопејата на самуиловото царство, давајќи ѝ епски елемент на својата романтичарска визија. Македонската трагедија Попоски ја поврза со една легенда од грчката митологија — со летот на Икарус. Со тие фигури во паѓање, веројатно, како што се гледа од оваа изложба, заврши и неговото фигуративно обли-

то на асоцијативните, геометриските и апстрактните елементи, со преодната пластика која е наречена „Метаморфоза“. Во својата пластична метаморфоза Попоски задржува повеќе карактеристики од минатата фигуративна фаза, а тие се однесуваат исклучиво за уметничката постапка, меѓутоа, се гледа уште поголем напредок во прочистување на материјалот со кој се служи, што во некои негови вертикални композиции завршува во чиста ритмична апотрација, која е можеби само понекогаш нарушена со непотребни деталзирања.

СТЕФАН МАНЕВСКИ исто така скршна од фигуративните концепции на скулптурата, што имавме можност да го видиме пред две години со еден интересен „архаичен реализам“. Во сегашната фаза тој се изразува исклучиво на симболичен начин: со помош на шфајс-апарат тој составува жлезави лезивни изрази неупотребливи машинери и им дава округлест облик, со што ја изразува комплетноста, затвореноста на времетраењето. И кај овој млад скулптор се забележува претерно деталзирање, а понекогаш, и покрај неговиот емотивен пристап кон остварувањето на идејата, предизвикува морници рѓосаната фактура на неговите скулптури.

БОРИС НИКОЛОВСКИ е можеби најмногу хетероген од сите што се застапени на оваа изложба. И тоа не само во материјалот, туку и во тематиката на изведувањето. Вниманието на гледачот особено го привлекува неговата „Глава“ (во дрво), во која покажува особини слични на оние што ги истакнавме по повод првата самостојна изложба на Драган Попоски — Дала. Иако различна по концепција, и неговата глава во мермер е интересно замислена, па според

тоа можеме да заклучиме дека овој скулптор најголем успех ќе има во портретната скулптура.

ТОМИСЛАВ АНДРЕВСКИ ни се претставува со следниве експонати: „Слобода“, „Торзо III“, „Воин“ и „Глава V.“, сите се изведени во бакар, освен неговиот „Воин“. Се гледа дека овој млад скулптор има смисла да им даде личен белег на мотиви какви што се торзото или актот, покажува не само интересирање, туку и разбирање за анатомските решенија на своите скулптури, но секогаш нешто останува недорешено, недоискажано, или технички недоследно спроведено. Така што неговите тела не се во творечката смисла на зборот слободни, туку творечки се измачени. Меѓутоа, важно е да се одбележи за овој скулптор, дека и покрај не постоевал да ја вулгаризира својата скулптура, напротив, ја облагородува со извесен антички дух.

НАСО БЕКАРОВСКИ покажува интересирање за извесна деформација на човечкото тело (што е всушност главна карактеристика за Ликовната академија во Белград), но тој покажува солидно знаење на скулптурскиот занает, што за жал, на оваа изложба, не го реализира во поголем обем. Интересно е композираната скулптурата „Скопје 63“, но остава впечаток на недорешен труд.

ВАСИЛ ВАСИЛЕВ, слично на Бекаровски, ги пренебрегнува студиските квалитети и се впушта во една необична авантура: пројавува љубопитност за приската пластика, што ја има митивните облици, чиј извор ги наоѓа во африкандоволно експатирано и Пикасо.